

ประวัติศาสตร์กีฬาตะกร้อของประเทศไทย

เมื่อบรรพกาล อนุमानว่า ปี พ.ศ. 2133-2149 (ค.ศ. 1590-1606) ประเทศไทย เดิมชื่อ “ประเทศสยาม” เมื่อครั้ง “สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในยุคสมัย “กรุงศรีอยุธยา” เป็นเมืองหลวง คนไทยหรือคนสยาม มีการเริ่มเล่นตะกร้อที่ทำด้วย “หวาย” ซึ่งเป็นการเล่น “ตะกร้อวง” (ล้อมวงกันเตะ)

ปี พ.ศ. 2199-2231 (ค.ศ. 1656-1688) มีหลักฐานพอจะอ้างอิงได้ว่า ในสมัย “สมเด็จพระนารายณ์มหาราช” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในยุคสมัย กรุงศรีอยุธยา เป็นเมืองหลวง มีคณะสอนศาสนาชาว “ฝรั่งเศส” มาพำนักในกรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2205 (22 August 1662) มีการสร้างวัดนักบุญยอเซฟ นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งมีบันทึกของ “บาทหลวง เดรียง โลเนย์” ว่าชาวสยามชอบเล่นตะกร้อกันมาก

ต่อมา ปี พ.ศ. 2315 (ค.ศ. 1771) เป็นช่วงหมดยุค “กรุงศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นตอนต้นแห่งยุคสมัย “กรุงธนบุรี” เป็นเมืองหลวง ได้มีชาวฝรั่งเศสชื่อ “นายฟรังซัว อังรี ตูระแปง” ได้บันทึกในหนังสือชื่อ “HISTOIRE DU ROYAUME DE SIAM” พิมพ์ที่ “กรุงปารีส” ระบุว่า “ชาวสยาม” ชอบเล่นตะกร้อในยามว่างเพื่อออกกำลังกาย

ปี พ.ศ. 2395 (ค.ศ. 1850) ในยุค “กรุงรัตนโกสินทร์” หรือ กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวง ยังมีข้ออ้างอิงในหนังสือชื่อ “NARRATIVE OF A RESIDENCE IN SIAM” ของชาวอังกฤษชื่อ “นายเฟรเดอริค อาร์ เซอร์นีย์” ระบุว่ามีการเล่นตะกร้อในประเทศไทย

การเล่นตะกร้อ ของคนไทยหรือคนสยาม มีหลักฐานอ้างอิงค่อนข้าง จะชัดเจนว่ามีการเล่นกันมานานแล้ว ตั้งแต่ยุคสมัย “กรุงศรีอยุธยา” เป็น เมืองหลวง พยานหลักฐานสำคัญที่ยืนยันหรืออ้างอิงได้ดีที่สุด น่าจะเป็นบท กวีในวรรณคดีต่าง ๆ ของแต่ละยุคสมัยที่ร้อยถ้อยความเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ” ไว้ เช่น

ปี พ.ศ. 2276-2301 (ค.ศ. 1733-1758) ในยุคสมัย “พระเจ้าบรมโกศ” ครอง “กรุงศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นยุคที่วรรณคดีหรือวัฒนธรรมด้านอักษรศาสตร์ เพียงฟู ก็มีกวีหลายบทเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ”

ปี พ.ศ. 2352-2366 (ค.ศ. 1809-1823) เป็นยุคตอนต้นของ “กรุงรัตนโกสินทร์” (กรุงเทพมหานคร) เป็นเมืองหลวง สมัย “พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย” (รัชกาลที่ 2) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในพระราช นิพนธ์ร้อยกรองของวรรณคดีเรื่อง “อิเหนา” และเรื่อง “สังข์ทอง” มีบทความ ร้อยถ้อยความเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ” ด้วย

ปี พ.ศ. 2366-2394 (ค.ศ. 1823-1851) ในยุคสมัย “กรุงรัตนโกสินทร์” เป็นเมืองหลวง สมัย “สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว” (รัชกาลที่ 3) ทรงเป็น พระมหากษัตริย์ ในบทกวีของ “สุนทรภู่” กวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เขียน

บทกวี **นิราศเมืองสุพรรณ** ในปี พ.ศ. 2384 (ค.ศ. 1841) มีร้อยถ้อยความ
เกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ” ไว้เช่นกัน

เหตุผลหรือข้ออ้างที่กล่าวมาทั้งหลายทั้งปวง ย่อมถือเป็น
พยานหลักฐานได้ว่า “คนสยามหรือคนไทย” ได้เล่น “ตะกร้อ” มาเป็นเวลา
ช้านานแล้ว

ปี พ.ศ. 2468-2477 (ค.ศ. 1925-1934) ในยุคสมัย “กรุงรัตนโกสินทร์”
เป็นเมืองหลวง สมัย “สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว” ทรงเป็น
พระมหากษัตริย์ (รัชกาลที่ 7) ได้มีการปรับปรุงหรือดัดแปลงการเล่นตะกร้อขึ้น
หลายรูปแบบ ซึ่งมี “ตะกร้อลอดห่วง”, “ตะกร้อข้ามตาข่าย”, “ตะกร้อชิงธง”,
“ตะกร้อพลิกแพลง” และ การติดตะกร้อตามร่างกาย”

ปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) โดย “หลวงมงคลแมน” ชื่อเดิม “นายสังข์
บุรณะศิริ” เป็นผู้ริเริ่มวิธีการเล่น “ตะกร้อลอดห่วง” และเป็นผู้คิดประดิษฐ์
“ห่วงชัยตะกร้อ” ขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งเดิม “ห่วงชัยตะกร้อ” เรียงติดกันลงมา มี
3 ห่วง แต่ละห่วงมีความกว้างไม่เท่ากัน กล่าวคือ ห่วงบนเป็นห่วงเล็ก, ห่วง
กลางจะกว้างกว่าห่วงบน และห่วงล่างสุดมีความกว้างกว่าทุกห่วง เรียกว่า
“ห่วงใหญ่”

ต่อมาได้มีการปรับปรุง-เปลี่ยนแปลง รูปทรงของห่วงชัยเป็น “สาม
เส้าติดกัน” โดยทั้ง 3 ห่วง (สามด้าน) มีความกว้างเท่ากัน ดังที่ใช้ทำการ
แข่งขันในปัจจุบัน

การติดตะกร้อตามร่างกาย สมควรต้องบันทึกหรือเขียนไว้เป็น
หลักฐานด้วย เพราะถือว่าเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งการติดลูก
ตะกร้อไว้ตามร่างกายเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย **ต้องได้รับการฝึกอย่างมาก**
ประกอบกับพรสวรรค์ เพราะการติดลูกตะกร้อ ต้องกระทำกันโดยลูกตะกร้อ
ลอยมาในอากาศ และผู้เล่นต้องใช้อวัยวะของร่างกาย เช่น หน้าผาก, ไหล่, คอ
, คาง, ข้อพับแขน, ข้อพับขาด้านหลังหรือขาหนีบ เป็นต้น โดยไม่ให้ลูกตะกร้อ

ตกพื้น ผู้ที่สมควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานหรือเกียรติประวัติ มีจำนวน 5 คน
ได้แก่

1. ปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) **หม่อมปาหยิน** (คนพม่า) สามารถติด
ตะกร้อได้จำนวน 5 ลูก

การที่นำเอาชื่อ **หม่อมปาหยิน** บันทึกไว้เป็นประวัติการติดลูกตะกร้อ
ของไทย ก็เพราะว่าหม่อมปา

หยิน อาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยยังหนุ่ม มีภรรยาเป็นคนไทย,
ประกอบอาชีพอยู่ในประเทศไทย จนเสียชีวิต

2. **นางชลอศรี ชมแจวก** เป็นชาว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
สามารถติดลูกตะกร้อได้ จำนวน

9 ลูก

3. **นายแปลง สังข์วัลย์** เป็นชาว กรุงเทพมหานคร สามารถติดลูก
ตะกร้อได้ จำนวน 9 ลูก

4. **นายคล่อง ไตรสุวรรณ** เป็นชาว อำเภอปากพูน จังหวัด
นครศรีธรรมราช สามารถติดลูกตะกร้อได้ 11 ลูก

5. **นายประสงค์ แสงจันทร์** เป็นชาว จังหวัดสิงห์บุรี สามารถตีลูก ตะกร้อได้จำนวน 24 ลูก ซึ่งมีการดัดแปลงลูกตะกร้อบางลูกให้เล็กลง (ปัจจุบัน อายุ 64 ปี ยังสามารถทำการแสดงโชว์)

ในช่วงปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) คนสยามหรือคนไทย มีความชื่นชอบ กีฬาตะกร้อกันอย่างแพร่หลายขึ้น เพราะตามเทศกาลงานวัดต่าง ๆ ในยุคกรุง **รัตนโกสินทร์** เช่น วัดสระเกศ (ภูเขาทอง), วัดโพธิ์ท่าเตียน, วัดอินทวิหาร (บางขุนพรหม) ได้เชิญ **หม่อมปาหยิน** ไปแสดงโชว์การตีลูกตะกร้อตาม ร่างกาย ซึ่งมีการเก็บเงินค่าชมด้วย หลังยุค **หม่อมปาหยิน** ยังมี **หม่อมราชวงศ์อภินพ นวรัตน์ (หม่อมป๋อง)** เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความสามารถเล่น ตะกร้อพลิกแพลง ซึ่งก็ได้รับเชิญไปเดาะตะกร้อโชว์ตามเทศกาลงานวัด, โรงเรียน และมหาวิทยาลัยด้วย

ปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) ได้มีการจดทะเบียนก่อตั้ง “**สมาคมกีฬา สยาม**” อย่างเป็นทางการ โดยมี “**พระยาภิรมย์ภักดี**” เป็น นายกสมาคม กีฬาสยาม คนแรก ซึ่งได้จัดให้มีการแข่งขัน “**ตะกร้อข้ามตาข่าย**” ที่ท้อง สนามหลวง เป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ. 2472 (ค.ศ. 1929) นายผล พลาสินธุ์ ร่วมกับ นายยิ้ม ศรีหงส์, หลวงสำเร็จวรรณกิจ และ ขุนจรรยาวิทีต ได้ปรับปรุง-แก้ไขวิธีการเล่น ตะกร้อข้ามตาข่าย ซึ่งบางคนก็ได้อ้างว่า กลุ่มของ นายผล พลาสินธุ์ เป็นผู้คิดวิธีการเล่นตะกร้อ “ข้ามเชือก” มาก่อน โดยดัดแปลงจากกีฬา “แบดมินตัน” และได้มีการจัดการแข่งขันที่ “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เป็นครั้งแรก

ข้ออ้างดังกล่าว ผู้เขียนไม่สามารถยืนยันได้ และขอยกคุณงามในคุณูปการให้แก่ทุกท่านที่กล่าวนามไว้เป็นสาระสำคัญ

ปี พ.ศ. 2475-2479 (ค.ศ. 1932-1936) นายยิ้ม ศรีหงส์ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ “โรงพิมพ์ศรีหงส์” เป็น นายกษมาคมกีฬาสยาม คนที่ 2 ได้จัดการแข่งขันกีฬาไทยหลายอย่าง เช่น กีฬาวัว, ตะกร้อลอดห่วง, ตะกร้อข้ามตาข่าย, ตะกร้อวงเล็ก, ตะกร้อวงใหญ่ และตะกร้อชิงธง ที่ห้องสนามหลวง เป็นการเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญ ฉบับแรกของประเทศสยาม หรือประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2476 (ค.ศ. 1933) นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย ร.น. ได้ก่อตั้ง “กรมพลศึกษา” และท่านก็ได้ดำรงตำแหน่ง “อธิบดีกรมพลศึกษา” คนแรก จึงได้รับสมญานามว่า “บิดาแห่งกรมพลศึกษา” ซึ่งท่านเป็นผู้มีความสำคัญยิ่ง ในการปรับปรุง-แก้ไข วิธีการเล่นตะกร้อ โดยมีผู้ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญจำนวน 5 คน คือ คุณพระวิบูลย์, คุณหลวงมงคลแมน, คุณหลวงประคุณ, พระยาอุดมพงษ์เพ็ญสวัสดิ์ และ พระยาภักตินรเศรษฐ์ (นายเลียด) เป็นเจ้าของกิจการรถเมล์และโรงน้ำแข็ง

ปี พ.ศ. 2479 (ค.ศ. 1936) พระยาจินดารักษ์ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่ง “อธิบดีกรมพลศึกษา” คนที่ 2 ท่านได้เป็นประธานคณะกรรมการปรับปรุง-แก้ไข กติกากีฬาตะกร้อข้ามตาข่าย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่ง “กรมพลศึกษา” ได้ประกาศใช้กติกากีฬาตะกร้อข้ามตาข่าย อย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. 2480

(ค.ศ. 1937) และจัดให้มีการแข่งขันระหว่างโรงเรียนมัธยมชาย ขึ้นทั่วประเทศ
ไทย ด้วย

ปี พ.ศ. 2480-2484 (ค.ศ. 1937-1941) **นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย**
ร.น. ได้เป็น “**นายกสมาคมกีฬาสยาม**”

ในช่วงปี พ.ศ. 2482 (ปี ค.ศ. 1939) “**ประเทศสยาม**” ได้เปลี่ยนชื่อ
เป็น “**ประเทศไทย**” จึงทำให้ **นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย ร.น.** ดำรงตำแหน่ง
สองสถานภาพในคราวเดียวกัน กล่าวคือ ดำรงตำแหน่ง “**นายกสมาคมกีฬา**
สยาม” และ “**นายกสมาคมกีฬาไทย**” ด้วย เพราะว่า “**สมาคมกีฬาสยาม**”
ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “**สมาคมกีฬาไทย**” ตามการเปลี่ยนชื่อของประเทศ นั่นเอง

ปี พ.ศ. 2484-2490 (ค.ศ. 1941-1947) **พระยาจินดารักษ์** เป็น **นายก**
สมาคมกีฬาไทย

ปี พ.ศ. 2490-2498 (ค.ศ. 1947-1955) **พันเอกหลวงรณสีทธิ** เป็น
นายกสมาคมกีฬาไทย

ปี พ.ศ. 2497-2498 (ค.ศ. 1954-1955) **จอมพล ป.พิบูลสงคราม**
นายกรัฐมนตรี เป็น ผู้อุปถัมภ์พิเศษ

ปี พ.ศ. 2498-2500 (ค.ศ. 1955-1957) **จอมพลเรือหลวงยุทธศาสตร์**
โกศล ร.น.

เป็น นายกสมาคมกีฬาไทย

ปี พ.ศ. 2500-2503 (ค.ศ. 1957-1960) **พลเอกประภาส จารุเสถียร**
เป็น นายกสมาคมกีฬาไทย

ในปี พ.ศ. 2503 (ค.ศ. 1960) **พลเอกประภาส จารุเสถียร** ได้นำ
ความกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์ปัจจุบัน) ขอให้
“สมาคมกีฬาไทย” อยู่ใน “พระบรมราชูปถัมภ์”

วันที่ 18 เมษายน 2503 (18 April 1960) **พระบาทสมเด็จพระ**
เจ้าอยู่หัว ได้ทรงรับ “สมาคมกีฬาไทย” ไว้ใน “พระบรมราชูปถัมภ์”

สมาคมกีฬาไทย จึงได้เปลี่ยนสถานภาพเป็น “สมาคมกีฬาไทยใน
พระบรมราชูปถัมภ์” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปี พ.ศ. 2502 (ค.ศ. 1959) **ประเทศไทย** เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน
“กีฬาแหลมทอง” หรือ “**ซีเกมส์**” ครั้งที่ 1 ประเทศพม่า ได้นำนักกีฬา
ตะกร้อ (พม่า เรียกตะกร้อว่า “**ชินลง**”) มาเล่นหรือแสดงตามรูปแบบของพม่า
ให้คนไทยได้ชมในลักษณะแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) **ประเทศพม่า** เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน
“**กีฬาซีเกมส์**” ครั้งที่ 2 ได้เชิญนักกีฬาตะกร้อไทยไปร่วมโชว์แสดง ซึ่ง
ประเทศไทย ได้ส่งทีมตะกร้อลอดห่วง ไปทำการโชว์แสดง และได้รับการ
ชื่นชมจากชาวพม่าเป็นอย่างมาก

ปี พ.ศ. 2504-2511 (ปี ค.ศ. 1961-1968) พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็น นายกสสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ปฐมเหตุแห่งการบรรจุเข้าสู่กีฬาระดับชาติ

กีฬาตะกร้อ เป็นกีฬาของชนชาติเอเชีย ซึ่งมีหลายประเภศนิยมเล่นกัน แต่ละประเทศก็มีวิธีการเล่นหรือกติกาที่แตกต่างกัน

พม่า ตะกันแบบล้อมเป็นวง (5-6 คน) **พม่า** เรียกตะกร้อว่า “ชินลง”

มาเลเซีย เล่นตะกร้อข้ามตาข่าย ซึ่งดัดแปลงการเล่นมาจากกีฬา วอลเลย์บอล แต่ได้กำหนดให้สนามเล็กลง และมีผู้เล่นน้อยลง (จาก 6 คน เหลือ 3 คน) เรียกว่า “เซปัก รากา จาริง” โดยแปลความหมายได้ว่า “ตะกร้อข้ามตาข่าย” **มาเลเซีย** เรียกตะกร้อว่า “รากา”

กำเนิดกีฬาเซปักตะกร้อ

ระหว่างเดือน มีนาคม-เมษายน 2508 (March-April 1965) **สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์** ได้จัดงานเทศกาล “กีฬาไทย” โดยจัดให้มีการแข่งขัน ว้าว, กระบี่-กระบอง และตะกร้อ ณ ห้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร ซึ่งครั้งนั้น สมาคมกีฬาตะกร้อ จากเมืองปีนัง ประเทศ **มาเลเซีย** ได้นำวิธีการเล่นตะกร้อของ “มาเลเซีย” คือ “เซปัก รากา จาริง” มาเผยแพร่ให้คนไทยรู้จัก ในเชิงเชื่อมสัมพันธไมตรี และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในกติกาของตะกร้อไทยด้วย

สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดให้มีการ**สาธิตกีฬา**
ตะกร้อของทั้งสองประเทศ ระหว่างไทย กับ มาเลเซีย โดยผลัดกันเล่นตาม
กติกาของ **“มาเลเซีย” 1 วัน**, เล่นแบบกติกา **ของไทย 1 วัน**

กติกาของไทยสมัยก่อน เรียกว่า **“ตะกร้อข้ามตาข่าย”** สำคัญ
ของกีฬาพอสังเขป ดังนี้

1. สนามแข่งขันและตาข่ายคล้ายกันกับ **กีฬาแบดมินตัน** (ความยาว
สนามสั้นกว่า)

2. จำนวนผู้เล่นและคะแนนการแข่งขัน

2.1 การเล่น 3 คน แต่ละเซต จบเกมที่ 21 คะแนน (แข่งขัน 2
ใน 3 เซต)

2.2 การเล่น 2 คน (คู่) แต่ละเซต จบเกมที่ 15 คะแนน
(แข่งขัน 2 ใน 3 เซต)

2.3 การเล่น 1 คน (เดี่ยว) แต่ละเซต จบเกมที่ 11 คะแนน
(แข่งขัน 2 ใน 3 เซต)

3. ผู้เล่นแต่ละคน-แต่ละทีม สามารถเล่นได้ไม่เกิน 2 ครั้ง (2 จังหวะ)

4. ผู้เล่นแต่ละคน-แต่ละทีม ช่วยกันไม่ได้ หากผู้ใดถูกลูกตะกร้อ
จังหวะแรก ผู้นั้นต้องเล่นลูกให้ข้ามตาข่ายต่อไป

5. การเสิร์ฟ แต่ละคนต้องโยนและเตะลูกด้วยตนเองตามลำดับกับมือ
ซึ่งเรียกว่ามือ 1, มือ 2 และมือ 3 มีลูกสั้น-ลูกยาว

กติกาของมาเลเซีย เล่นแบบ “ข้ามตาข่าย” เช่นเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า “เซปัก รากา จาริง” ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ดัดแปลงการเล่นมาจาก กีฬาวอลเลย์บอล โดยมีนักกีฬาฝ่ายละ 3 คน แต่ละคนสามารถเล่นลูกตะกร้อได้คนละไม่เกิน 3 ครั้ง/จังหวะ และสามารถช่วยกันได้ ต้องให้ลูกตะกร้อข้ามตาข่าย ซึ่งเมื่อก่อน “เซปัก รากา จาริง” แต่ละเซตจบเกมที่ 15 คะแนน แข่งขัน 2 ใน 3 เซต เช่นเดียวกัน

การสาธิตกีฬาตะกร้อระหว่างไทย กับ มาเลเซีย

วันแรก เล่นกติกาของไทย ปรากฏว่าไทยชนะด้วย 21 ต่อ 0 คะแนน นักกีฬาไทยประกอบด้วย 1. จ.ส.ต.เจริญ ศรีจามร, 2. ร.อ.จำเนียร แสงสม และ 3. นายชาญ ธรรมวงษ์ ซึ่งทั้ง 3 คนได้เสียชีวิตแล้ว

วันที่สอง เล่นกติกาของมาเลเซีย ปรากฏว่ามาเลเซีย ชนะด้วย 15 ต่อ 1 คะแนน นักกีฬาไทยประกอบด้วย 1. ส.อ.สวัสดิ์ วงศ์พิพัฒน์, 2. นายประเสริฐ นิมงามศรี และ 3. นายสำเร็จ หวังวิชา ซึ่งทั้ง 3 คนได้เสียชีวิตแล้ว

จากผลของการสาธิต แสดงให้เห็นว่าต่างฝ่ายต่างถนัดหรือมีความสามารถการเล่นในกติกาของตน จึงได้มีการประชุมพิจารณาร่วมกัน กำหนดกติกาการเล่นตะกร้อขึ้นใหม่ เพื่อนำเสนอเข้าแข่งขันใน “กีฬาเซปักเกมส์” ต่อไป

ข้อตกลงสรุปได้ดังนี้...

- วิธีการเล่นและรูปแบบสนามแข่งขัน ให้ถือเอารูปแบบของประเทศ “มาเลเซีย”
- อุปกรณ์การแข่งขัน (ลูกตะกร้อ-เน็ต) และขนาดความสูงของเน็ต ให้ถือเอารูปแบบของประเทศ “ไทย”

- และได้ตั้งชื่อกีฬาตะกร้อนี้ว่า “**เซปัก-ตะกร้อ**” เป็นภาษาของ 2 ชาติ
รวมกัน กล่าวคือคำว่า “**เซปัก**”

เป็นภาษามาเลเซีย แปลว่า “**เตะ**” คำว่า “**ตะกร้อ**” เป็นภาษาไทย
หมายถึง **ลูกบอล**

ปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) **ประเทศมาเลเซีย** เป็นเจ้าภาพจัดการ
แข่งขัน “**กีฬาเซปักตะกร้อ**” ครั้งที่ 3 ได้บรรจุ “**กีฬาเซปักตะกร้อ**” เข้าแข่งขัน
ระดับชาติเป็น**ครั้งแรก** โดยมีการแข่งขันประเภททีมชุดเพียงประเภทเดียว
(แข่งขัน 2 ใน 3 ทีม) ซึ่งมีทีมส่งเข้าร่วมการแข่งขัน

3 ชาติ ได้แก่ มาเลเซีย, ไทย และสิงคโปร์ การแข่งขันครั้งนั้น ทีมไทยกับทีม
มาเลเซีย เป็นคู่ชิงชนะเลิศ ผลของการแข่งขันปรากฏว่า **ทีมมาเลเซีย ได้**
ครองเหรียญทอง สามารถชนะทีมไทยทั้ง 3 ทีม

ปี พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) **ประเทศไทย** เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน
“**กีฬาเซปักตะกร้อ**” ครั้งที่ 4 มีทีมส่งเข้าร่วมการแข่งขัน 4 ชาติ ได้แก่ ไทย,
มาเลเซีย, สิงคโปร์ และลาว การแข่งขันครั้งนั้น ทีมไทย กับทีมมาเลเซีย เป็นคู่
ชิงชนะเลิศ ผลของการแข่งขันปรากฏว่า **ทีมไทย ได้ครองเหรียญทอง**
สามารถชนะทีมมาเลเซีย ทั้ง 3 ทีม

ปี พ.ศ. 2512 (ค.ศ. 1969) **ประเทศพม่า** เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน
“**กีฬาเซปักตะกร้อ**” ครั้งที่ 5 ไม่มีการแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อ มีเพียงการโชว์

แสดงการเล่นตะกร้อของแต่ละประเทศเท่านั้น ซึ่งประเทศไทย ได้นำทีม ตะกร้อลอดห่วงไปแสดงโชว์

ปี พ.ศ. 2512 (ค.ศ. 1969) ประเทศไทย มีการเลือกตั้ง คณะกรรมการบริหารสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ชุดใหม่

ปี พ.ศ. 2512-2516 (ปี ค.ศ. 1969-1973) พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นนายกสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ปี พ.ศ. 2517 (ค.ศ. 1974) หลวงสัมฤทธิ์วิศวกรรม เป็นนายกสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

หลวงสัมฤทธิ์วิศวกรรม ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เพียงปีเดียวก็ลาออก เนื่องจากสุขภาพไม่ดี

ปี พ.ศ. 2518-2526 (ค.ศ. 1975-1983) พลโทเชษฐา นิมิบุตร เป็นนายกสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

การก่อตั้ง “สมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย”

ในช่วงที่ พลโทเชษฐา นิมิบุตร ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนา กีฬาเซปักตะกร้อภายในประเทศไทยอย่างมากหลายประการ ซึ่ง เหตุการณ์ที่สำคัญได้แก่

ปี พ.ศ. 2524 (ค.ศ. 1981) คณะกรรมการบริหารสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เห็นว่าสมาคมกีฬาไทยฯ มีความรับผิดชอบ “กีฬาไทย” หลายประเภท ดูแลไม่ทั่วถึง ไม่สามารถพัฒนา “กีฬาเซปักตะกร้อ” ให้ก้าวหน้าเท่าที่ควร จึงมีมติให้มีการจดทะเบียนก่อตั้ง “สมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย” ขึ้น เพื่อมอบความรับผิดชอบหรือการพัฒนา กีฬาตะกร้อโดยตรง โดยมี พันเอก (พิเศษ) เดชา กาลบุตร เป็นรักษาการนายกสมาคม

ตะกร้อแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับใบอนุญาตการจัดตั้งตามใบอนุญาตเลขที่
ต.204/2526 ลงวันที่ 17 เมษายน 2526 (17 April, 1983)

สำนักงานเลขที่ 179 ซอยเจริญพร ถนนประดิพัทธ์ แขวงเสนใน เขต
พญาไท กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2526 (20 August 1983) คณะกรรมการ
บริหารสมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย ชุดรักษาการ รวมทั้งสโมสร
สมาชิก ซึ่งได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ โดยการประชุมคราว
นั้น ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญยิ่งต่อวงการกีฬาตะกร้อไทย คือ พันเอก (พิเศษ)
เดชา กาลบุตร ได้ขอลาออกจากรักษาการนายกสมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย
ด้วยเหตุผลสุขภาพ และได้ขอมอบหมายหรือเสนอให้ พันเอกจารึก
อารีราชการันย์ (ยศขณะนั้น) เป็น นายกสมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย
แทน ซึ่ง คณะกรรมการบริหารสมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย ชุด
รักษาการทุกคนเห็นชอบด้วย

เริ่มต้นการพัฒนากีฬาเซปักตะกร้อไทย

ปี พ.ศ. 2521 (ค.ศ. 1978) สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
ได้กราบบังคมทูลขอด้วยรางวัลพระราชทาน จาก สมเด็จพระบรมโอรสาธิ
ราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และถัดมาอีก 2 ปี ต่อมา ก็ได้มีการกราบบังคม
ทูลขอด้วยรางวัลพระราชทาน จาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม

บรมราชกุมารี เพื่อจะได้จัดให้มีการแข่งขันเซปักตะกร้อ ซึ่งด้วยพระราชทาน
ฯ 2 ใบดังกล่าว

โดยการจัดการแข่งขันเซปักตะกร้อ ซึ่งด้วยพระราชทานของ **สมเด็จพระ
พระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร** จนถึงปัจจุบัน เป็นครั้งที่ **29**

และการจัดการแข่งขันเซปักตะกร้อ ซึ่งด้วยพระราชทานของ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จนถึงปัจจุบัน เป็น
ครั้งที่ **19** แล้ว

ปี พ.ศ. 2525 (ค.ศ. 1982) **สมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย** ได้จัดให้
มีการแข่งขันเซปักตะกร้อ โดยเชิญทีมจากต่างประเทศ เป็นครั้งแรก มาร่วม
การแข่งขันที่ **จังหวัดนครสวรรค์** ซึ่งเรียกรายการแข่งขันว่า การแข่งขันเซปัก
ตะกร้อซึ่งถ้วย **“TSA CUP”**

ปี พ.ศ. 2527 (ค.ศ. 1984) **สมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย** โดย **พลตรี
จาริก อารีราชการัญญ์** เป็นนายกสมาคมฯ ได้จัดการแข่งขันเซปักตะกร้อ
รายการ **“TSA CUP”** โดยได้เปลี่ยนชื่อรายการแข่งขันเป็น **“KING CUP”** เป็น
การแข่งขันซึ่งด้วยพระราชทานของ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ซึ่งได้เชิญ

ทีมเซปักตะกร้อจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี จวบจนถึงปัจจุบัน มีการจัดการแข่งขันติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง เป็นครั้งที่ 22 แล้ว

การพัฒนากีฬาเซปักตะกร้อ ภายในประเทศไทย ได้แพร่กระจายออกไปตามสถาบันการศึกษาทุกระดับทั่วทุกภูมิภาค **ทำให้เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ**

กีฬาแหลมทองหรือ “**เซียพเกมส์**” กำหนด 2 ปี จัดให้มีการแข่งขัน ซึ่งได้ดำเนินการแข่งขันมาตลอด และได้มีบรรดาประเทศในแถบภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เข้าร่วมการแข่งขันทั้งหมด จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อรายการแข่งขัน จาก “**เซียพเกมส์**” เป็น “**ซีเกมส์**” จวบจนปัจจุบัน

การแข่งขันกีฬา “**ซีเกมส์**” ได้ดำเนินการแข่งขันจนถึง **ครั้งที่ 11** ปี พ.ศ. 2524 (ค.ศ. 1981) จึงได้มี นโยบายเชิญชวนบรรดาประเทศต่าง ๆ **ทั่วโลก** เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อ และนับว่าเป็นความโชคดีของวงการกีฬาเซปักตะกร้อชาวเอเชีย ที่ **ประเทศอินเดีย** ได้เกิดความสนใจกีฬาเซปักตะกร้อเป็นอย่างมาก และได้มี

หนังสือเชิญทีมเซปักตะกร้อของไทย, มาเลเซีย, สิงคโปร์ และ ฟิลิปปินส์ ไปยัง “**นายทาจุดดีน**” (Mr.Tajuddin) เลขาธิการสหพันธ์เซปักตะกร้อแห่งเอเชีย (ISTAF) เพื่อขอให้ประเทศทั้ง 4 ประเทศดังกล่าว ส่งทีมเซปักตะกร้อทีมเดียว ไปทำการสาธิต ณ **ประเทศอินเดีย** ในเดือน พฤศจิกายน 2525 (November 1982)

การสาธิตกีฬาเซปักตะกร้อทีมเดียว ได้เริ่มขึ้น ณ **ประเทศอินเดีย** และสิ่งสำคัญยิ่งในการสาธิตครั้งนั้นคือ **นางอินทิดา คานธี** นายกรัฐมนตรีประเทศอินเดีย ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดการสาธิตสำหรับผู้นำทีมเซปักตะกร้อของประเทศไทย ไปร่วมทำการสาธิตในครั้งนั้น ได้แก่ **พันเอก (พิเศษ) เดชา กาลบุตร และ นายนพชัย วุฒิมลชัย**

ปี พ.ศ. 2530 (ค.ศ. 1987) นายกสมาคมตะกร้อประเทศสิงคโปร์ ในฐานะรองประธานสหพันธ์เซปักตะกร้อแห่งเอเชีย เป็นหัวหน้าคณะ และ นายอับดุล ฮาลิม บิน เคเดอร์ (Mr.Abdul Halim Bin Kader) เป็น เลขานุการ นำนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมเดี่ยวของ ไทย, มาเลเซีย, อินโดนีเซีย และ สิงคโปร์ ไปทำการสาธิต ณ ประเทศจีน เมื่อเดือน ธันวาคม 2530

(December 1987) ซึ่งมีเป้าหมายจะนำกีฬาเซปักตะกร้อ บรรจุในกีฬา เอเชียเกมส์ ครั้งที่ 11 ณ ประเทศจีน “ปักกิ่งเกมส์” ในปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) โดยการสาธิตครั้งนั้น ได้มีการอบรมกติกากีฬาเซปักตะกร้อให้กับ นักกีฬาและเจ้าหน้าที่ของประเทศจีนด้วย

การสาธิตกีฬาเซปักตะกร้อครั้งนั้น เป็นผลให้ “กีฬาเซปักตะกร้อ” ได้ บรรจุเข้าแข่งขันใน “กีฬาเอเชียเกมส์” เป็นครั้งแรก ณ ประเทศจีน “ปักกิ่งเกมส์”

ปี พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) ไทย, มาเลเซีย และสิงคโปร์ ได้ร่วมกันส่งทีม เซปักตะกร้อทีมเดี่ยว ไปสาธิตหรือเผยแพร่ตามคำเชิญของ ประเทศญี่ปุ่น โดยให้ทำการสาธิตในงาน “World Sports Fair” ซึ่งทีมเซปักตะกร้อของญี่ปุ่น ได้เข้าร่วมในการสาธิตครั้งนั้นด้วย

การสาธิตกีฬาเซปักตะกร้อ ณ ประเทศญี่ปุ่น ครั้งนั้น ก็เพื่อเผยแพร่ และมีเป้าหมายที่จะให้บรรจุกีฬาเซปักตะกร้อ เข้าในการแข่งขันกีฬา เอเชียเกมส์ ครั้งที่ 12 ณ ประเทศญี่ปุ่น “ฮิโรชิมาเกมส์” ในปี พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994) ซึ่งได้รับการบรรจุเข้าแข่งขันตามเป้าหมาย

ปี พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) ไทย และสิงคโปร์ โดย นายบุญชัย หล่อพิพัฒน์ และ นายอับดุล ฮาลิม บิน เคเดอร์ ได้ร่วมกันนำทีมเซปักตะกร้อทีมเดียวไปสาธิตและเผยแพร่ที่ประเทศโคลัมเบีย ในงาน Exposport แผนการพัฒนากีฬาตะกร้อสู่นาครด

สมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย โดย พลตรี ดร.จารึก อารีราชการัณย์ นายกสมาคมฯ คนปัจจุบัน มีนโยบายที่จะเผยแพร่กีฬาตะกร้อให้ขยายมากยิ่งขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาผลงานอันโดดเด่นของท่าน คือการทุ่มเทอย่างมาก ร่วมกับ นายวัฒนา ยุกแผน, นายเฉลิม ชัยวัชรภรณ์, นายบุญชัย หล่อพิพัฒน์, นายอับดุล ฮาลิม บิน เคเดอร์ (Mr.Abdul Halim Bin Kader) และพันโทรุจ แสงอุดม “ผลักตัน” กีฬาเซปักตะกร้อเข้าสู่ “กีฬาเอเชียนเกมส์” เป็นผลสำเร็จ

การแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อในกีฬา “เอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 11” เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) ณ ประเทศจีน “ปักกิ่งเกมส์”

พลตรี ดร.จารึก อารีราชการัณย์ ได้ก่อตั้ง “สถาบันพัฒนากีฬาระหว่างชาติ” INTERNATIONAL TAKRAW ACADEMY (INTA) สำนักงานตั้งอยู่ที่ การกีฬาแห่งประเทศไทย หัวหมาก กรุงเทพฯ โดยมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2550 (2 July,2007) ซึ่งมีวอลเลย์บอลสหพันธ์เซปักตะกร้อนานาชาติ (ASTAF) จำนวน 15 ประเทศ ประกอบด้วย มาเลเซีย, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย, ญี่ปุ่น, ฟิลิปปินส์, เกาหลี, ศรีลังกา, ปากีสถาน, อินเดีย, พม่า, เวียดนาม, ลาว, อิหร่าน, บราซิล และไทย มาร่วมในพิธีเปิดด้วยนโยบายของ “สถาบันพัฒนากีฬาระหว่างชาติ” จะทำการฝึกอบรม ผู้ฝึกสอน, ผู้ตัดสิน, ผู้บริหารทีมกีฬาตะกร้อให้มีความรู้ที่สูงขึ้น โดยจะช่วยส่งเสริม-สนับสนุนการพัฒนาการเล่นกีฬาตะกร้อให้แก่ประเทศสมาชิกสหพันธ์เซปักตะกร้อนานาชาติ (ASTAF) อีกด้วย

สมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย โดย พลตรี ดร.จารึก อารีราชกัญญ์ มีปณิธานอันแรงกล้าที่จะผลักดันกีฬาตะกร้อ เข้าสู่โอลิมปิกเกมส์ ซึ่งเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2543 (19 February, 2000) ได้จัดการสาธิตกีฬาเซปักตะกร้อให้ **นายฮวน อันโตนิโอ ซัมมารานช์ (Mr. Juan Antonio Samaranch)** ประธานโอลิมปิก พร้อมคณะกรรมการสาธิต ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้ดำเนินการจัดการสาธิตเซปักตะกร้อ **กติกาดั้งเดิม** กล่าวคือ แต่ละเซตคะแนนสิ้นสุดที่ 15 คะแนน โดยฝ่ายใดเสิร์ฟจึงจะได้คะแนน ซึ่งมีการเปลี่ยนเสิร์ฟกันหลายครั้งกว่าจะได้ 1 คะแนน การสาธิตจัดขึ้นที่อินดอร์สเตเดียม หัวหมาก กรุงเทพฯ หลังจากการสาธิตสิ้นสุดลง **นายฮวน อันโตนิโอ ซัมมารานช์** ให้ความเห็นและแนะนำว่า กีฬาเซปักตะกร้อ แต่ละเซตแข่งขันเนิ่นนานเกินไป **ไม่สามารถกำหนดเวลาการแข่งขัน** หากมีความประสงค์จะเสนอเข้าสู่โอลิมปิกเกมส์ จะต้องเปลี่ยนแปลงเกมการแข่งขันให้กระชับ อย่าเนิ่นนานจนเกินไป และกีฬาที่จะสามารถนำเสนอเข้าสู่โอลิมปิกเกมส์ได้ มักจะมีชื่อคำว่า **“บอล”** ลงท้าย เช่น ฟุตบอล, วอลเลย์บอล, บาสเก็ตบอล เป็นต้น และควรมีประเทศมหาอำนาจด้านกีฬาทางยุโรปร่วมเป็นสมาชิกด้วย เช่น สหรัฐอเมริกา, อังกฤษ, ฝรั่งเศส เป็นต้น

ผลจากการสาธิตกีฬาเซปักตะกร้อให้ **นายฮวน อันโตนิโอ ซัมมารานช์** ได้ชม เป็นสาเหตุให้มีการปรับปรุง-แก้ไข เกมการแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อ มาเป็นการนับคะแนนแบบ **“แรลลี่พ้อยส์”** แต่ละเซตคะแนนสิ้นสุดที่ 21 คะแนน และเซตไทเบรก (เซตที่สาม) สิ้นสุดที่ 15 คะแนน ดังที่ใช้ทำการแข่งขันกันในปัจจุบันนั่นเอง

จะอย่างไรก็ตาม การ **“ผลักดัน”** กีฬาเซปักตะกร้อ **เข้าสู่โอลิมปิกเกมส์** ยังจะดำเนินการต่อไป โดยการนำของ พลตรี ดร.จารึก อารีราชกัญญ์ ด้วยการร่วมมือของ **นายอัปดุล ฮาลิม บิน เคเดอร์** ประธานสหพันธ์เซปัก

ตะกร้อแห่งประเทศไทย (ISTAF), นายวัฒนา ยุกแผน, ดร.เฉลิม ชัยวัชรารักษ์
และนายบุญชัย หล่อพิพัฒน์

ทำเนียบนักกีฬาตะกร้อของประเทศไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มี
นักกีฬาตะกร้อที่ถือว่า “ทรงคุณค่า” แต่ละคนต่างยุค-ต่างสมัย มี
ความสามารถที่ได้รับการยอมรับในวงการกีฬาตะกร้อไทย สมควรต้องบันทึก
ไว้เป็นหลักฐานหรือเกียรติประวัติ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. และ (ค.ศ.)	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่	ความสามารถเฉพาะ/พิเศษ
2508 (1965)	จ.ศ.ต.เจริญ ศรีจามร	ปรมาจารย์กีฬาตะกร้อ	เล่นกีฬาตะกร้อได้ดีทุกประเภทและเป็นแบบอย่าง (ข้ามตาข่าย, ลอดห่วง, เซปักตะกร้อ)
	นายประชา ปานจิน	นักกีฬาตะกร้อลอดห่วง “ทรงคุณค่า”	เป็นผู้เล่นลูกโค้งหลังบ่วงมือ คนแรก
2510 (1967)	นายสรรค์ชัย พรหมกฤษณ์	นักกีฬาเซปักตะกร้อ หน้าขวาทำ ทรงคุณค่า”	- ยืนเล่นลูกชันแบครุนแรงและมีลูกศีรษะที่ รุนแรง
	น.อ.สุจินต์ แก้วสว่าง	นักกีฬาตะกร้อ	- เป็นแชมป์ชายเดี่ยวข้ามตาข่ายตลอดยุค

		ทรงคุณค่า	สมัย - และเป็นนักกีฬาเซปักตะกร้อที่พื้นฐานดีที่สุดในยุคนั้น
2518 (1975)	นายประเสริฐ สิริพัฒนผล	นักกีฬาเซปักตะกร้อ “หน้าขาวขง ทรงคุณค่า”	- พื้นฐาน, การขงลูกตะกร้อด้วยศีรษะดีที่สุดในยุคนั้น
2520 (1977)	นายสุรัตน์ ณ เชียงใหม่	นักกีฬาเซปักตะกร้อ “หลัง ทรงคุณค่า”	- พื้นฐาน, การขง, การเสิร์ฟอยู่ในขั้นดี
	พ.อ.(พิเศษ)อนก อินทร์ อำนวย	นักกีฬาเซปักตะกร้อ หน้าซ้ายทำ ทรงคุณค่า”	- กระโดดลอยตัวฟาดชนเมอร์ซอล ลักษณะการฟาดเท้า 2 ข้างลอยขึ้น
2522 (1979)	นายสุรณ กำกวดวงษ์	นักกีฬาเซปักตะกร้อ หน้าซ้ายขง ทรงคุณค่า”	- พื้นฐาน, การขง ดีที่สุดในยุคนั้นเป็นนักกีฬา คนแรกและ คนเดียวที่รับ-ขง ด้วยลูกข้างเท้าด้านนอกได้ดีที่สุด
2528 (1985)	นายเกรียงไกร มุทาลัย	นักกีฬาเซปักตะกร้อ หน้าขาวขง ทรงคุณค่า”	พื้นฐาน, การขง ดีที่สุดในยุคนั้นและเป็นมือขงที่สามารถช่วยทำได้ด้วย
	นายวีรวิศ ณ หนองคาย	นักกีฬาเซปักตะกร้อ หน้าซ้ายทำ ทรงคุณค่า”	- เป็นมือทำได้หลากหลายรูปแบบ (ลูกเหยียบ, ลูกปาด, ลูกฟาด)
2540 (1997)	นายสืบศักดิ์ ศันสืบ	นักกีฬาเซปักตะกร้อ “หลัง ทรงคุณค่า”	- พื้นฐานอยู่ในขั้นดี เป็นผู้เสิร์ฟด้วยหลังเท้าได้ดี

ทำเนียบผู้ฝึกสอนกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาติไทย ตั้งแต่อดีตถึง

ปัจจุบัน มีผู้ฝึกสอนที่ถือว่า “ทรงคุณค่า” แต่ละคนต่างยุค-ต่างสมัย มีความสามารถที่ได้รับการยอมรับในวงการกีฬาเซปักตะกร้อไทย สมควรต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐานหรือเกียรติประวัติ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. และ (ค.ศ.)	ชื่อ-นามสกุล	ความสามารถ
2508 (1965)	พันเอก(พิเศษ) ชุ่ม ยิ้มสมบูรณ์	-มีหลักการใช้จิตวิทยากับนักกีฬาได้ดีเป็นพิเศษ
2535 (1992)	นายจิตทวี พงศ์ศาสตร์	- แก้ไขปัญหาดี จากทีมเป็นรองต่อคู่แข่งชั้น สามารถพลิกสถานการณ์ชนะได้หลายครั้ง
2540 (1997)	นายกมล ตันกิมหงษ์	- ใช้หลักการและข้อมูลได้ดี
	เรืออากาศเอกคมกฤษ ทับแก้ว	- เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ดี มีจิตวิทยาสูงต่อการทำ
	จ่าสิบเอกสมพร แสนขบุตร	- เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก และมีหลักการดี
	จ่าสิบเอกนภา แดงโต	- เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก และมีหลักการสอนดี

การเรียบเรียงหรือบันทึก “ประวัติศาสตร์กีฬาตะกร้อของประเทศไทย” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี มีข้อมูลสมบูรณ์ ก็เพราะความช่วยเหลือและความร่วมมือจากหลายท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลทั้งด้วยการบอกเล่าและเขียนให้ ซึ่งผู้เขียน/เรียบเรียง จะละเลยมิได้ในการที่จะต้องบันทึกชื่อของท่านเหล่านั้น เพื่อเป็นเกียรติประวัติไว้และขอกราบขอบพระคุณบุคคลดังต่อไปนี้

1. พันเอก (พิเศษ) เดชา กาลบุตร (เสียชีวิตแล้ว)
2. พันเอก (พิเศษ) ชุ่ม ยิ้มสมบูรณ์ (เสียชีวิตแล้ว)
3. จ่าสิบตำรวจเจริญ ศรีจามร (เสียชีวิตแล้ว)
4. ร้อยเอกจำเนียร แสงสม (เสียชีวิตแล้ว)

แล้ว)

5. นายชาญ	ธรรมวงษ์	(เสียชีวิต
6. นายวัฒนา	ยุคแผน	
7. นายบุญชัย	หล่อพิพัฒน์	
8. นายวิรัตน์	เกิดเงิน	
9. พันเอก (พิเศษ) มานพ	จันทเดมีย์	
10. นาวาอากาศเอกสุจินต์	แก้วสว่าง	
11. นายสรวิชัย	พรหมกฤษณ์	